

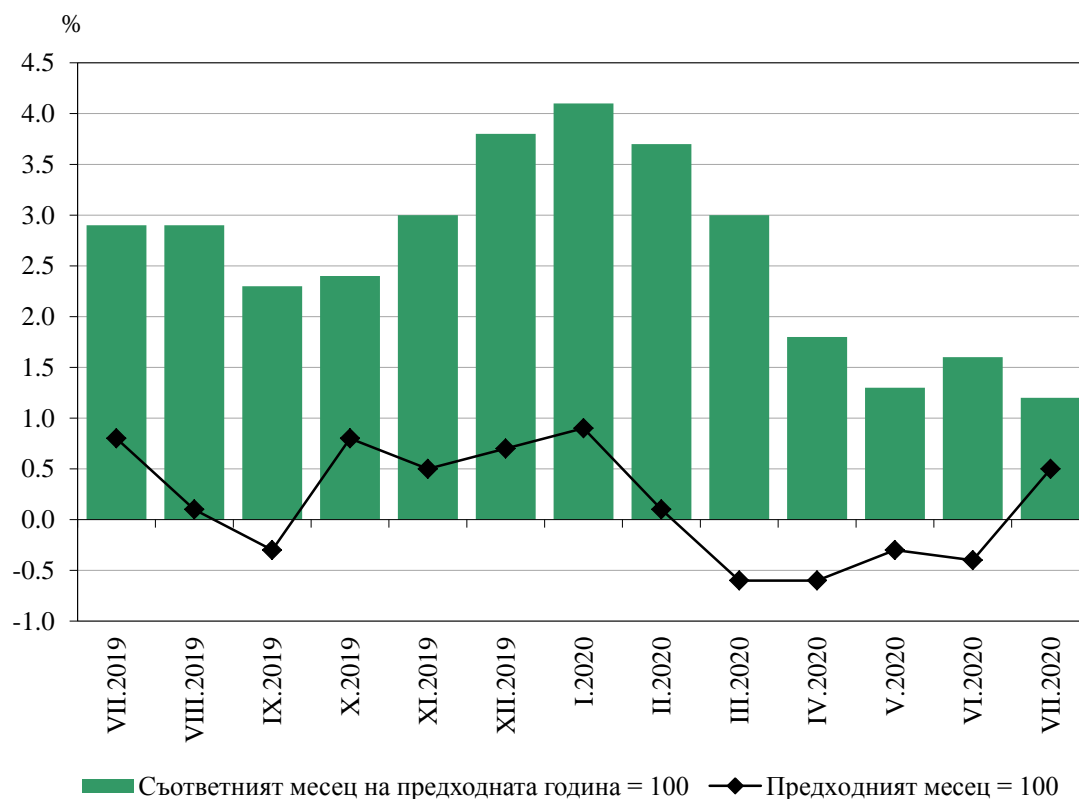
## ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА ЮЛИ 2020 ГОДИНА

### Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени за юли 2020 г. спрямо юни 2020 г. е 100.5%, т.е. месечната инфлация е 0.5%. Инфлацията от началото на годината (юли 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е минус 0.5%, а годишната инфлация за юли 2020 г. спрямо юли 2019 г. е 1.2% (фиг. 1, табл. 1 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода август 2019 - юли 2020 г. спрямо периода август 2018 - юли 2019 г. е 2.6%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци



През юли 2020 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 1.4%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - намаление с 0.1%;
- облекло и обувки - намаление с 2.2%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 1.7%;

- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.2%;
- здравеопазване - увеличение с 0.2%;
- транспорт - увеличение с 1.4%;
- съобщения - увеличение с 0.5%;
- развлечения и култура - увеличение със 7.4%;
- образование - увеличение с 0.1%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 2.0%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.2%.

През юли 2020 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: брашно - с 0.2%, бял хляб - с 1.1%, типов и ръжен хляб - с 1.0%, макаронени изделия - с 0.7%, месо от едър рогат добитък - с 1.4%, мляно месо (кайма) - с 0.1%, нискомаслено прясно мляко - с 0.9%, яйца - с 0.2%, млечни масла - с 0.7%, ябълки - със 7.8%, маслини - с 2.5%, зрял боб - с 0.7%, захар - с 0.1%, оцет - с 0.2%, сол - с 0.8%, кафе и чай - с по 0.1%, какао - с 0.7%, газирани напитки - с 0.6%, плодови сокове - с 2.0%, ракия - с 1.9%, вина - с 0.4%, и други.

През юли 2020 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 0.4%, свинско месо - с 1.1%, месо от домашни птици - с 0.7%, малотрайни колбаси - с 1.4%, прясна и охладена риба - с 0.6%, сирене - с 0.2%, олио - с 0.7%, праскови и кайсии - с 18.9%, цитрусови и южни плодове - с 0.3%, домати - с 9.9%, краставици - с 25.1%, зеле - с 5.3%, пипер - с 8.8%, зрял лук и чесън - съответно с 9.8 и 3.0%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 6.0%, леща - с 1.6%, картофи - със 17.4%, сладолед - с 1.5%, минерална вода - с 2.3%, бира - с 1.4%, и други.

През юли 2020 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: електроенергия - с 2.8%, топлинна енергия за подгръване на вода - с 15.2%, климатични инсталации - с 0.6%, други почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 2.0%, прахове за пране - с 1.1%, дизелово гориво - с 2.2%, автомобилен бензин А95Н - с 3.1%, автомобилен бензин А100Н - с 2.0%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 3.6%, цветарство - с 2.5%, пакетни услуги за почивка и туристически пътувания в страната - с 16.1%, услуги по обществено хранене - с 0.4%, продукти за лична хигиена и козметични продукти - съответно с 0.7 и 0.9%, застраховки, свързани с жилището - с 2.0%, финансови услуги на банки - с 11.2%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: облекло - с 2.4%, обувки - с 2.0%, материали за ремонт и поддържане на жилище - с 0.3%, централно газоснабдяване - с 2.5%, газообразни горива за битови нужди - с 0.2%, мебели - с 1.2%, бойлери - с 0.6%, почистващи машини - с 0.8%, телевизори - с 0.7%, препарати за почистване на съдове - с 0.8%, велосипеди - с 0.3%, резервни части и принадлежности за ЛТС - съответно с 0.9 и 0.4%, персонални компютри - с 2.5%, автомобилни застраховки - с 3.9%, и други.

През юли 2020 г. цените на лекарствените продукти са се увеличили с 0.2%, а цените на лекарските и на стоматологичните услуги - съответно с 0.1 и 0.3%.

### Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени за юли 2020 г. спрямо юни 2020 г. е 100.8%, т.е. месечната инфлация е 0.8%. Инфлацията от началото на годината (юли 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е 0.2%, а годишната инфлация за юли 2020 г. спрямо юли 2019 г. е 0.4% (табл. 2 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода август 2019 - юли 2020 г. спрямо периода август 2018 - юли 2019 г. е 2.0%.

Според ХИПЦ през юли 2020 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 1.1%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - цените остават на равнището от миналия месец;
- облекло и обувки - намаление с 2.0%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 1.5%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - цените остават на равнището от миналия месец;
- здравеопазване - увеличение с 0.2%;
- транспорт - увеличение с 0.8%;
- съобщения - увеличение с 0.5%;
- развлечения и култура - увеличение с 2.4%;
- образование - увеличение с 0.1%;
- ресторанти и хотели - увеличение със 7.5%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 1.0%.

### Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Индексът на цените за малката кошница за юли 2020 г. спрямо юни 2020 г. е 99.7%, а от началото на годината (юли 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е 101.6% (табл. 3 от приложението).

През юли 2020 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - намаление с 1.7%;
- нехранителни стоки - увеличение с 0.4%;
- услуги - увеличение с 2.0%.

## Методологични бележки

**Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България.** Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година  $t$  се изчислява при структура на разходите от година  $t - 1$ .

**Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната.** ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година  $t$  се изчислява с тегла от година  $t - 2$ .

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

**Индексът на цените за малката кошница** е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година  $t$  се изчислява с тегла от година  $t - 1$ .

**Верижните индекси на потребителските цени** измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

**12-месечните индекси на потребителските цени** измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени с **натрупване от началото на годината** измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

**Средногодишните индекси на потребителските цени** измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

## Индексите на потребителските цени в условията на кризата COVID-19

Във връзка с епидемиологичната ситуация в страната и мерките за ограничаване на разпространението на коронавируса, предприети от правителството и парламента, провеждането на статистическото наблюдение на потребителските цени, осигуряващо информация за производството на индексите на потребителските цени и инфлацията, беше затруднено.

Националният ИПЦ, ХИПЦ и ИЦМК за юли 2020 г. бяха произведени съгласно Методологичните препоръки на Евростат относно производството на ХИПЦ в контекста на кризата, свързана с COVID-19, следвайки следните принципи:

- фиксирани статистически тегла, използвани при изчислението на индексите;
- производство на всички индекси съгласно класификацията ЕКОИКОП (Европейска класификация на индивидуалното потребление по цели);
- минимизиране на броя на импутираните цени и подиндекси, когато това е възможно;
- оценка на липсващите наблюдения на цените чрез прилагане на методи за импутиране.

Процентът на липсващите наблюдения на цените за юли 2020 г. е 2%, разпределен по разделите на ЕКОИКОП, както следва:

Потребителски групи	(Проценти)
	Липсващи наблюдения на цените
<b>00 Общ ИПЦ/ХИПЦ</b>	<b>2</b>
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	2
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	1
03 Облекло и обувки	1
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	2
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	1
06 Здравеопазване	0
07 Транспорт	1
08 Съобщения	1
09 Развлечения и култура	4
10 Образование	9
11 Ресторанти и хотели	2
12 Разнообразни стоки и услуги	1

Оценката на липсващите наблюдения на цените беше извършена чрез препоръчаните от Евростат и съгласувани с държавите членки методи за импутиране:

- с индекса на най-близкия агрегат (подиндекс) в йерархичната структура на индекса (на ниво продукт, базирайки се на наличните цени за същия продукт) - за липсващите наблюдения на цените на продукти, които са налични на пазара;
- чрез коригиране на цената от предходния месец със сезонен фактор (*carry forward with a seasonal correction factor*) - за сезонни продукти, които не са налични на пазара (пътнически въздушен транспорт);
- пренасяне на последните наблюдавани цени (*carry forward the last observed prices*) - в отделни специфични случаи за продукти, за които се счита, че цените им ще останат същите (непроменени), след като ситуацията се върне към нормалното си състояние.

## Приложение

Таблица 1

### Индекси на потребителските цени за юли 2020 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла 2019	VII.2020		
		предходният месец = 100	декември 2019 = 100	съответният месец от предходната година = 100
<b>00 Общ ИИЦ</b>	<b>100.000</b>	<b>100.5</b>	<b>99.5</b>	<b>101.2</b>
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	30.093	98.6	101.9	105.5
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	5.134	99.9	100.3	101.4
03 Облекло и обувки	3.995	97.8	95.0	98.8
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	16.866	101.7	99.9	100.7
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	4.572	100.2	100.9	101.2
06 Здравеопазване	7.777	100.2	101.6	103.5
07 Транспорт	9.621	101.4	89.0	88.5
08 Съобщения	5.204	100.5	99.6	99.2
09 Развлечения и култура	5.973	107.4	94.0	99.7
10 Образование	0.404	100.1	100.7	102.9
11 Ресторанти и хотели	5.872	102.0	104.8	104.0
12 Разнообразни стоки и услуги	4.489	100.2	102.0	101.9
Хранителни стоки	31.390	98.7	101.9	105.4
Нехранителни стоки	34.512	100.2	96.6	97.6
Обществено хранене	5.374	100.4	103.0	105.9
Услуги	28.724	102.9	99.6	100.3

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за юли 2020 година

Потребителски групи	Тегла 2018	VII.2020			
		2015 = 100	предходният месец = 100	декември 2019 = 100	съответният месец от предходната година = 100
		%			
<b>00 Общ ХИПЦ</b>	<b>1000.000</b>	<b>106.58</b>	<b>100.8</b>	<b>100.2</b>	<b>100.4</b>
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	227.072	115.60	98.9	102.0	105.1
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	63.136	110.30	100.0	100.6	101.7
03 Облекло и обувки	36.509	96.09	98.0	95.7	99.4
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	106.234	111.00	101.5	100.1	100.7
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	60.703	101.20	100.0	100.3	100.7
06 Здравеопазване	74.227	104.56	100.2	101.6	103.2
07 Транспорт	148.685	90.65	100.8	92.5	90.8
08 Съобщения	54.222	90.84	100.5	99.6	99.2
09 Развлечения и култура	73.727	101.80	102.4	96.4	99.8
10 Образование	15.056	115.48	100.1	100.5	102.6
11 Ресторанти и хотели	84.742	129.45	107.5	110.7	101.1
12 Разнообразни стоки и услуги	55.687	112.66	101.0	103.1	103.6



Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница  
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими  
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от  
домакинствата за юли 2020 година**

Потребителски групи	Тегла 2019	(Проценти)
		VII.2020 предходният месец = 100
<b>Общ ИЦМК</b>	<b>100.000</b>	<b>99.7</b>
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.396	98.3
Облекло и обувки	3.564	98.3
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	27.199	101.7
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2.563	102.0
Здравеопазване	11.080	100.4
Транспорт	1.399	100.5
Съобщения	0.295	100.0
Развлечения и култура	0.492	100.1
Разнообразни стоки и услуги	4.013	101.1
Хранителни стоки	49.396	98.3
Нехранителни стоки	28.454	100.4
Услуги	22.150	102.0